

Харчук Наталія Ростиславівна
старший викладач кафедри іноземних мов
Національної академії внутрішніх справ

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Розвиток освіти в наші дні органічно пов'язаний з підвищенням рівня його інформаційного потенціалу. Ця характерна риса багато в чому визначає як напрямок еволюції самої освіти, так і майбутнє всього суспільства. Для найбільш успішного орієнтування в світовому інформаційному просторі необхідно оволодіння інформаційною культурою, а також комп'ютерно-екранною культурою, оскільки пріоритет в пошуку інформації все більше і більше віддається Інтернет [4].

Враховуючи досвід викладання іноземних мов багатьох вітчизняних лінгвістичних шкіл за останні роки, можна сказати, що навчання іноземним мовам, в умовах сьогодення, проходить за комунікативно спрямованою методикою, яка дозволяє досягти мову в режимі живого спілкування. Основою процесу є активна участь у діалогах та рольових іграх, читання текстів, засвоєння основних граматичних конструкцій, і обов'язковим є вивчення стандартних письмових граматичних та лексичних правил. Різновидів подання інформації може бути безліч, але основним результатом в будь-якому разі буде володіння і розуміння мови[2]. Вивчаючи зарубіжний досвід, можна виділити наступний важливий аспект: викладач виступає не в ролі розповсюджувача інформації (як це традиційно прийнято), а в ролі консультанта, порадирика, іноді навіть колеги. Це дає деякі позитивні моменти: студенти беруть активну участь у процесі навчання, привчаються мислити самостійно, висувати свої точки зору, моделювати реальні ситуації. Завдання вчителя полягає в тому, щоб створити умови практичного оволодіння мовою для кожного студента, вибрати такі методи навчання, які дозволили б кожному учню виявити свою активність, свою творчість, активізувати пізнавальну діяльність в процесі навчання іноземним

мовам.

Сучасні педагогічні технології такі, як навчання в співробітництві, проектна методика, використання нових інформаційних технологій, Інтернет - ресурсів допомагають реалізувати особистісно-орієнтований підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію та диференціацію навчання з урахуванням здібностей студентів, їх рівня навчання, схильностей і т.д [3].

Щоб підвищити ефективність навчального процесу і рівень знань слухачів, сучасні науковці радять використовувати як класичні методи навчання, так і інноваційні. Інноваційні технології містять такі підходи до викладання іноземних мов, як:

- інтерактивні методи викладання.

- використання технічних засобів навчання (комп'ютерних та мультимедійних, мережі Internet) для контролю знань, зберігання і використання навчальних матеріалів.

Одним з нових вимог, що пред'являються до навчання іноземним мовам є інтерактивність. Даний принцип не є новим, проте до цих пір не існує єдиного визначення даного підходу. Відповідно до визначення вітчизняного дослідника Р. П. Мильруд інтерактивність - це "об'єднання, координація та взаємодоповнення зусиль комунікативної мети та результату мовними засобами". Згідно з цим визначенням можна зробити висновок, що інтерактивний підхід у віртуальному просторі служить одним із засобів досягнення комунікативної мети. Від принципу комунікативності він відрізняється наявністю істинного співробітництва, де основний наголос робиться на розвиток умінь спілкування і групової роботи, в той час як для комунікативного завдання це не є обов'язковою метою (адже одним з найпоширеніших видів комунікативного завдання є монолог). Провідними ознаками та інструментами інтерактивної педагогічної взаємодії є: полілог, діалог, міжсуб'єктні відносини, свобода вибору, створення ситуації успіху, позитивність і оптимістичність оцінювання, рефлексія та інше. Використання інтерактивних методів у педагогічному процесі спонукає викладача до постійної творчості, вдосконалення, зміни, професійного

зростання, розвитку. Адже знайомлячись з тим або іншим інтерактивним методом, викладач визначає його педагогічні можливості, ідентифікує з особливостями студентів, приміряє до своєї індивідуальності. У процесі використання інноваційних технологій, як правило, застосовують рольові ігри, які розвивають пізнавальний інтерес, активізують розумову діяльність. Гра розвиває спостережливість, вчить робити висновки, зіставляти окремі факти. Під час гри студенти краще засвоюють матеріал, вчаться застосовувати набуті знання у нових ситуаціях. Рольова гра вимагає від студентів прийняття конкретних рішень у проблемній ситуації в межах ролі. За традицією рольові ігри поділяють на мікродіюди (беруть участь до 4 студентів) та макродіюди (від 5 студентів). Рольові ігри складаються з певної кількості завдань, в якій основна мета – прийти до згоди або знайти взаємодію з партнером.

Основна мета вивчення іноземної мови - формування комунікативної компетенції, всі інші цілі (освітня, виховна, розвиваюча) реалізуються в процесі здійснення цієї головної мети. Комунікативний підхід передбачає навчання спілкуванню і формування здатності до міжкультурної взаємодії, що є основою функціонування Інтернету. Поза спілкування Інтернет не має сенсу - це міжнародне багатонаціональне, крос-культурне товариство, чия життєдіяльність заснована на електронному спілкуванні мільйонів людей у всьому світі, говорять одночасно - самий гігантський за розмірами та кількістю учасників розмова, яка коли-небудь відбувалася. Включаючись в нього на уроці іноземної мови ми створюємо модель реального спілкування. Спілкуючись в істинній мовному середовищі, забезпеченої Інтернет, учні виявляються у справжніх життєвих ситуаціях. Залучені у вирішення широкого кола значимих, реалістичних, що цікавлять і досяжних завдань, школярі навчаються спонтанно й адекватно на них реагувати, що стимулює створення оригінальних висловлювань, а не шаблонну маніпуляцію мовними формулами. Першорядне значення надається розумінню, передачі змісту і вираженню сенсу, що мотивує вивчення структури і словника іноземної мови, які служать цієї мети. Комунікативний підхід - стратегія, моделююча спілкування, спрямована на створення психологічної та мовної

готовності до спілкування, на свідоме осмислення матеріалу і способів дій з ним, а так само на усвідомлення вимог до ефективності висловлювання. Для користувача реалізація комунікативного підходу в Інтернеті не представляє особливої складності. Комунікативне завдання повинне пропонувати учням проблему або питання для обговорення, причому учні не просто діляться інформацією, але і оцінюють її. Використання Інтернету в комунікативному підході як не можна краще мотивовано: його мета полягає в тому, щоб зацікавити учнів у вивченні іноземної мови за допомогою накопичення і розширення їх знань і досвіду. Навчаючи справжньої мови, Інтернет допомагає у формуванні вмінь та навичок розмовної мови, а також у навчанні лексики і граматики, забезпечуючи справжню зацікавленість і, отже, ефективність. Більш того, Інтернет розвиває навички, важливі не тільки для іноземної мови. Це, перш за все, пов'язано з розумовими операціями: аналізу, синтезу, абстрагування, ідентифікації, порівняння, зіставлення, вербального і смислового прогнозування і попередження і т.д. Таким чином, навички та вміння, що формуються за допомогою Інтернет-технологій, виходять за межі іншомовної компетенції навіть у рамках "мовного" аспекту. Інтернет розвиває соціальні та психологічні якості учнів: їх впевненість в собі і їх здатність працювати в колективі; створює сприятливу для навчання атмосферу, виступаючи як засіб інтерактивного підходу.

Система освіти сьогодні все активніше використовує інформаційні технології та комп'ютерні телекомунікації. Особливо динамічно розвивається система дистанційної освіти, чому сприяє ряд факторів, і перш за все - оснащення освітніх установ потужної комп'ютерної технікою і розвиток співтовариства.

Інтернет - лише допоміжний технічний засіб навчання, і для досягнення оптимальних результатів необхідно грамотно інтегрувати його використання в процес уроку. При застосуванні інноваційних підходів навчання, вміло поєднаних з традиційними технологіями змінюється і роль педагога, основне завдання якого - підтримувати та спрямовувати розвиток особистості учнів, їх творчий пошук. Вивчення та застосування на практиці інноваційних методологічних підходів надають можливість викладачам впроваджувати та

удосконалювати нові методи роботи, підвищувати ефективність навчального процесу та рівень знань студентів. Впровадження інноваційних методів значно поліпшує якість презентації навчального матеріалу та ефективність його засвоєння студентами, збагачує зміст освітнього процесу, підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови, створює умови для більш тісної співпраці між викладачами і студентами.

Список використаних джерел:

- Бим И. Л. Некоторые актуальные проблемы современного обучения иностранным языкам. // ЯИШ, 2001, №4.
- Копылова В. В. Основные направления организации обучения иностранным языкам при проведении эксперимента по совершенствованию структуры и содержания общего образования. Коммуникативная методика, 2003, №3.
3. Мартинюк А.П. Сучасні технології у вивченні іноземної мови / А.П. Мартинюк // Комп'ютерно-інтегровані технології : освіта, наука, виробництво. – Луцьк, 2011. – Вип. №4. – С. 85-88.
6. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник. – Вид
- Костик Є.В. Формування іншомовної мовленнєвої компетенції студентів нефілологічних факультетів у ВНЗ / Є.В. Костик // Іноземні мови у вищій освіті : лінгвістичні, психолого- педагогічні та методичні перспективи : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Харків : НУ «ЮАУ ім. Ярослава Мудрого», 2012. – С. 141-142.
5. Тихомиров О.К. Психология мышления / О.К.Тихомиров. –М.:Изд-во МГУ, 1984. – 270 с.
- Формування мовної особистості учня / О.М.Горошкіна, О.М.Рудіна, О.С.Кузьмішина, Н.В.Мордовцева, А.В. Нікітіна, Л.О.Попова, Л.В.Порохня, В.П.Студенікіна.-Луганськ: СПД Резніков В.С., 2008. – 212 с.